

VAŽNOST SUDJELOVANJA U ISPITIVANJU MIŠLJENJA I STAVOVA UZ POMOĆ ANKETNOG UPITNIKA

PREDAVANJE U OKVIRU PROGRAMA „RAZVOJEM MREŽE SOCIJALNIH USLUGA ZAJEDNO STAVRAMO PROSTOR ZA
KVALITETNIJE ŽIVLJENJE OSOBA S INVALIDITETOM”

HRVATSKI SAVEZ UDRUGA INVALIDA RADA

PREDAVANJE PRIPREMILA: NATAŠA FRANIĆ, STRUČNA SURADNICA ZA PROJEKTE I PROGRAME

PROGRAM PODRŽAVA: MINISTARSTVA RADA, MIROVINSKOG SUSTAVA, OBITELJI I SOCIJALNE POLITIKE

ANKETA

Anketa je posebna metoda za prikupljanje podataka i informacija o stavovima i mišljenima ispitanika. U širem smislu anketa je svako prikupljanje podataka i informacija uz pomoć postavljenih pitanja.

U znanstvenom istraživanju anketa nije samo postavljanje pitanja i na njih traženje odgovora već prije svega, postavljanje određenih pitanja određenoj i odabranoj vrsti i broju ljudi, na točno isplaniran način sa svrhom i ciljevima – dobiti što više istinitih odgovora, odnosno podataka i informacija o predmetu istraživanja.

Kada se govori o anketi obično se misli na anketu u užem smislu, ili na ispitivanje mišljenja i stavova uz pomoć upitnika. Takve se ankete najčešće upotrebljavaju kao metoda za prikupljanje podataka i informacija u društvenim znanostima (oko 90% se primjenjuje anketa kao metoda za prikupljanje podataka i informacija).

Anketa je u pravilu, ekonomična jer se pomoću nje može u kratkom vremenu doći do velikog broja podataka i informacija, a čime se istodobno smanjuju troškovi istraživanja.

ANKETNI UPITNIK

Anketiranje pomoću anketnih upitnika je najčešći, a ponekad i jedini instrument istraživanja kako za znanstvene tako i stručne analize društvenih kretanja.

Anketni upitnik je nezaobilazni mjerni instrument pomoću kojeg se dobivaju ulazni podaci za različite analize, od kojih su najčešće one statističkog karaktera.

Upitnici služe za prikupljanje velikih količina podataka od znatnog broja ljudi u relativno kratkom razdoblju.

Kvaliteta istraživanja bazirana na anketiranje pomoću anketnog upitnika ovisi o nizu čimbenika među kojima je od posebnog značaja odnos ispitanika prema anketnom upitniku. Odnos ispitanika prema anketiranju je od važnosti jer se putem upitnika najčešće ispituju nečiji stavovi i mišljenja po nekom pitanju.

U anketi se mogu postavljati pitanja o svemu i svačemu, ali se iskreni odgovori dobivaju samo na ona pitanja na koja ispitanici žele i mogu odgovoriti.

ANKETNI UPITNIK

- Upitnici se primjenjuju da bi se dobili kvantitativni podaci.
- Prije nego li se počne sastavljati upitnik bitno je imati predodžbu o tome koji su faktori važni ili zanimljivi za temu koja se istražuje.
- Razlikujemo 2 vrste pitanja u upitnicima: otvorena i zatvorena.
- Otvorena pitanja dopuštaju ispitanicima da daju vlastite odgovore.
- Zatvorena pitanja ili pitanja s fiksnim izborom nude već zadane odgovore.

NEDOSTACI ANKETA ILI POTEŠKOĆE U PRIBAVLJANJU PODATAKA I INFORMACIJA POMOĆU ANKETA

Nedostaci anketa ili poteškoće u pribavljanju podataka i informacija pomoću anketa mogu se svrstati u tri skupine:

- 1) Epistemološke poteškoće - nastaju zbog različitog stupnja obrazovanja i pismenosti ispitanika, čiji odgovori zbog toga ne mogu imati jednaku vrijednost, a ravnopravno čine statističku masu koja predstavlja osnovu za anketno istraživanje. Stručnost ispitanika izravno utječe na točnost i iskrenost njihovih odgovora.
- 2) Psihološke poteškoće - nastaju zbog toga što je anketu vrlo teško prilagoditi svim ispitanicima. Jednima ista anketa može biti vrlo teška, a drugima prelagana. Zato mnogi istraživači pogrešno smatraju da anketu treba prilagoditi prosjeku ispitanika, jer time iz uzorka eliminiraju one ispod prosjeka. Anketu treba prilagoditi najnižoj razini ispitanika, jer će viša razina ispitanika razumjeti anketu prilagođenu nižoj razini, dok niža razina ispitanika neće moći razumjeti anketu prilagođenu višoj razini ispitanika.
- 3) Društvene poteškoće se utemeljuju na tendenciji ispitanika da u anketi daju odgovore koji su sukladni društvenim vrijednostima, pa se zbog toga dobivaju rezultati koji su u pravilu pozitivniji od stvarnog stanja. Ako se o tome ne vodi računa dobivaju se nerealni, neobjektivni i pogrešni podaci i informacije. To je razlog da treba omogućiti ispitanicima da bez straha od odgovornosti daju odgovor i kada on nije u skladu s društvenim vrijednostima. To se uspješno postiže anonimnom anketom i indirektnim pitanjima.

UVOĐENJE U PROBLEMATIKU ISTRAŽIVANJA I POTICANJE NA SURADNJU

Anketu ne čini samo upitnik veći i uvod u upitnik i uputa ispitanicima za njegovo popunjavanje.

Uvođenje ispitanika u problematiku istraživanja, pridobivanje na suradnju te poticanje na davanje objektivnih i iskrenih odgovora neizostavna je predradnja svakog ispitivanja.

Anketno istraživanje je složen oblik komunikacije, koji mora zadovoljiti kriterije dobrog komuniciranja. Prije svega, anketar treba predstaviti instituciju ili organizaciju ili osobu koja provodi istraživanje. Kada se predstavio „sugovornik“, ispitanicima treba obrazložiti temu (i tematiku) razgovora koja je naznačena u nazivu ankete. Sam naziv ankete odražava bit anketnog istraživanja, a trebao bi pobuditi znatiželju ispitanika.

UVOĐENJE U PROBLEMATIKU ISTRAŽIVANJA

Uvod se može pismeno, usmeno ili i pismeno i usmeno prezentirati ispitanicima,

te treba **na pristupačan način obrazložiti:**

- **svrhu i ciljeve anketnog istraživanja,**
- **zbog kojih se razloga anketa provodi,**
- **zašto je sudjelovanje ispitanika potrebno i zašto bi se oni trebali potruditi u davanju iskrenih odgovora,**
- **čuvanje anonimnosti te kako je ona osigurana,**
- **zahvalu ispitanicima za suradnju uputiti biranim srdačnim, iskrenim i poticajnim riječima.**

POTICANJE NA SURADNJU

Kako motivirati ispitanike?

Najčešće se u uvodu u anketu koriste tri vrste motivacije ispitanika:

- Altruistična motivacija ispitanika - ispitanike zamolimo za suradnju ističući njihovu pomoć u znanstvenom osvjetljavanju predmeta istraživanja i dokazivanja postavljene hipoteze.
- Pragmatička motivacija ispitanika - ispitanici od anketnog istraživanja imaju određenu korist, koja ima se u uvodu potencira. Takva korist može biti dvojaka: da proizlazi iz predmeta istraživanja (tj. iz dokazane hipoteze) ili da se ispitanici nagrađuju za trud sudjelovanja u anketiranju. U drugom slučaju postoji rizik da se dobiju konformistički odgovori. Takva se motivacija prakticira pri ispitivanju javnog mišljenja na stalnom reprezentativnom uzorku.
- Katartička motivacija ispitanika - primjenjuje se kada anketa tretira tabu-teme. Uvjerljivim isticanjem anonimnosti, jamstvom njenog osiguranja i uporabom indirektnih pitanja, ispitanicima se može reći kako im se pruža prilika da iskreno i slobodno iznesu svoje mišljenje i stavove. Iskreno iznošenje svojih mišljenja nema samo informativno značenje, nego ono može biti i olakšanje, pa to treba koristiti kao poticaj u dobivanju iskrenih odgovora na osjetljiva pitanja.

REZULTATI PROVEDBE ANKETNOG ISTRAŽIVANJA

Prikupljeni podaci transformiraju se u statističke rezultate.

Statistička analiza rezultata uključuje proizvodnju dodatnih mjera poput indeksa, trendova ili vremenski prilagođenih serija kao i bilježenje kvalitativnih obilježja. Nakon toga se provjerava kvaliteta proizvedenih rezultata, u skladu s općim okvirom kvalitete i očekivanjima. Prikupljaju se informacije koje se mogu primijeniti na specifično područje.

Položaj osoba s invaliditetom i značaj udruga osoba s invaliditetom za uključivanje osoba s invaliditetom u život lokalne zajednice

Hrvatski savez udruga invalida rada kao jednu od provedbenih aktivnosti u sklopu trogodišnjeg programa „**Razvojem mreže socijalnih usluga zajedno stvaramo prostor za kvalitetnije življenje osoba s invaliditetom**“ provodi istraživanje o ulozi i značaju udruga u lokalnoj zajednici odnosno značaju udruga u razvoju i pružanju socijalnih usluga u lokalnoj zajednici.

- Cilj anketnog upitnika je dobiti uvid u položaj osoba s invaliditetom na području lokalne zajednice/države/, uključenost u život zajednice te utvrditi probleme s kojima se susreću. Također, cilj je dobiti uvid u ulogu udruga osoba s invaliditetom i njihov značaj za osobe s invaliditetom u razvoju i pružanju socijalnih usluga u lokalnoj zajednici.
- Na temelju dobivenih informacija može se organizirati zajedničko djelovanje s ciljem rješavanja problema te utjecati na kreiranje socijalne politike.

● Položaj osoba s invaliditetom i značaj udruga osoba s invaliditetom za uključivanje osoba s invaliditetom u život lokalne zajednice

Anketni upitnik sastoji se od 48 pitanja postavljenih u 3 grupe pitanja: sociodemografska pitanja, pitanja o invaliditetu i pitanja vezana za osobe s invaliditetom u zajednici.

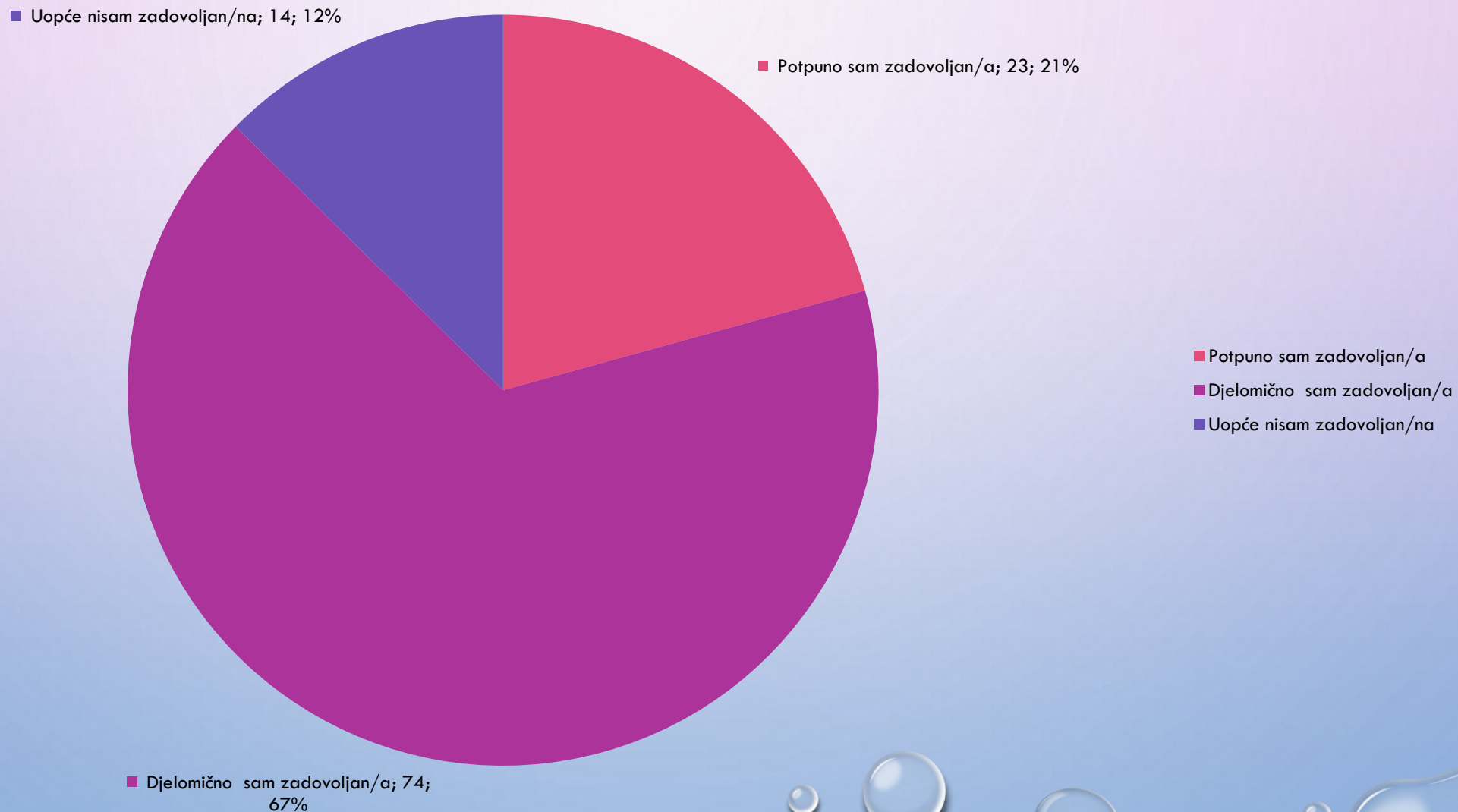
Pitanja u upitniku su i otvorenog i zatvorenog tipa.

U upitniku je sudjelovalo 114 ispitanika iz 13 udruga članica Saveza.

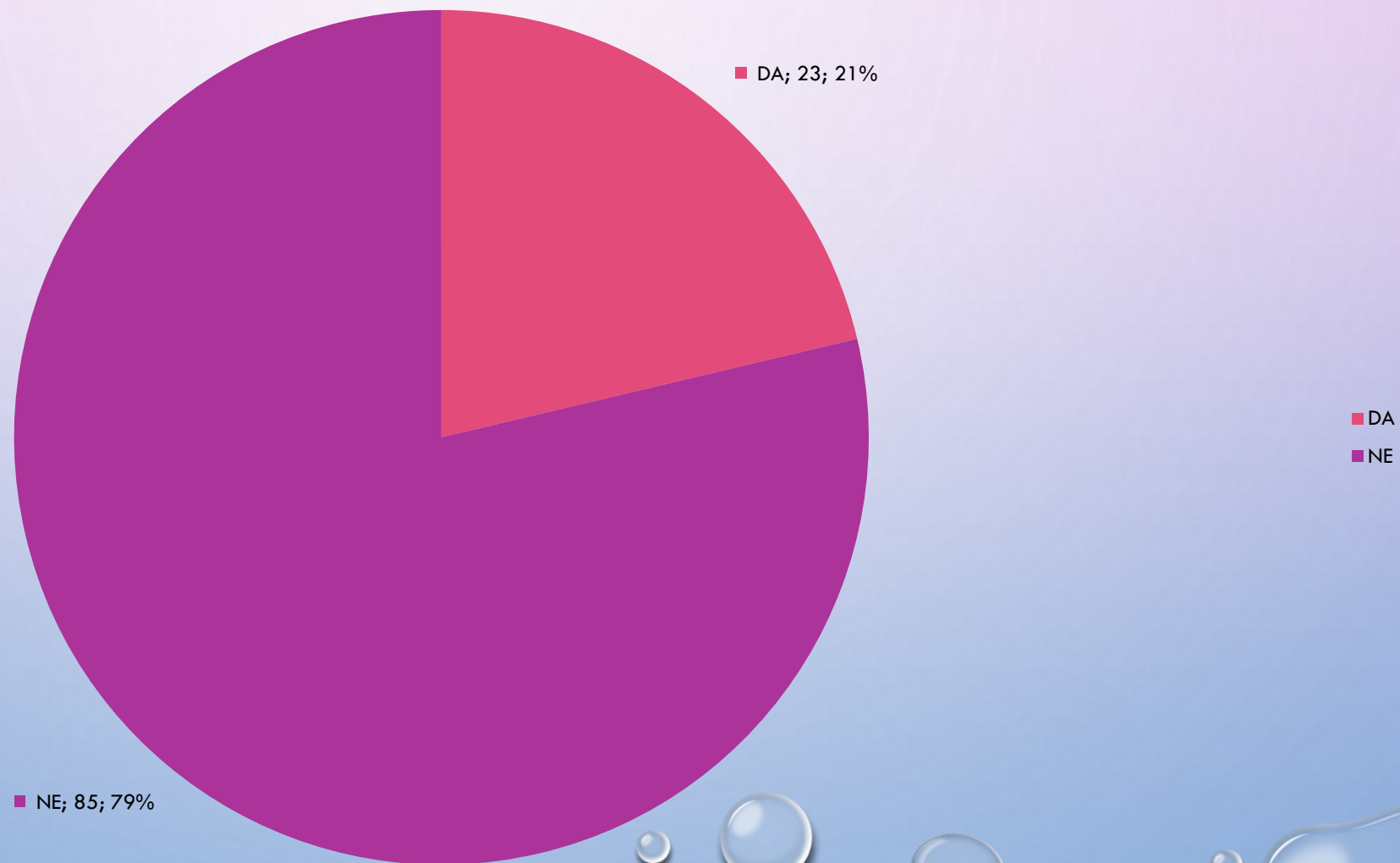
Odgovori na pitanja postavljena u anketnom upitniku su se obradila te dobili rezultati na temelju kojih su se utvrdila mišljenja ispitanika odnosno stavovi o pojavama, situacijama i određenim problemima.

U nastavku su prikazani rezultati vezani za neka od pitanja o ulozi udruga u životima osoba s invaliditetom.

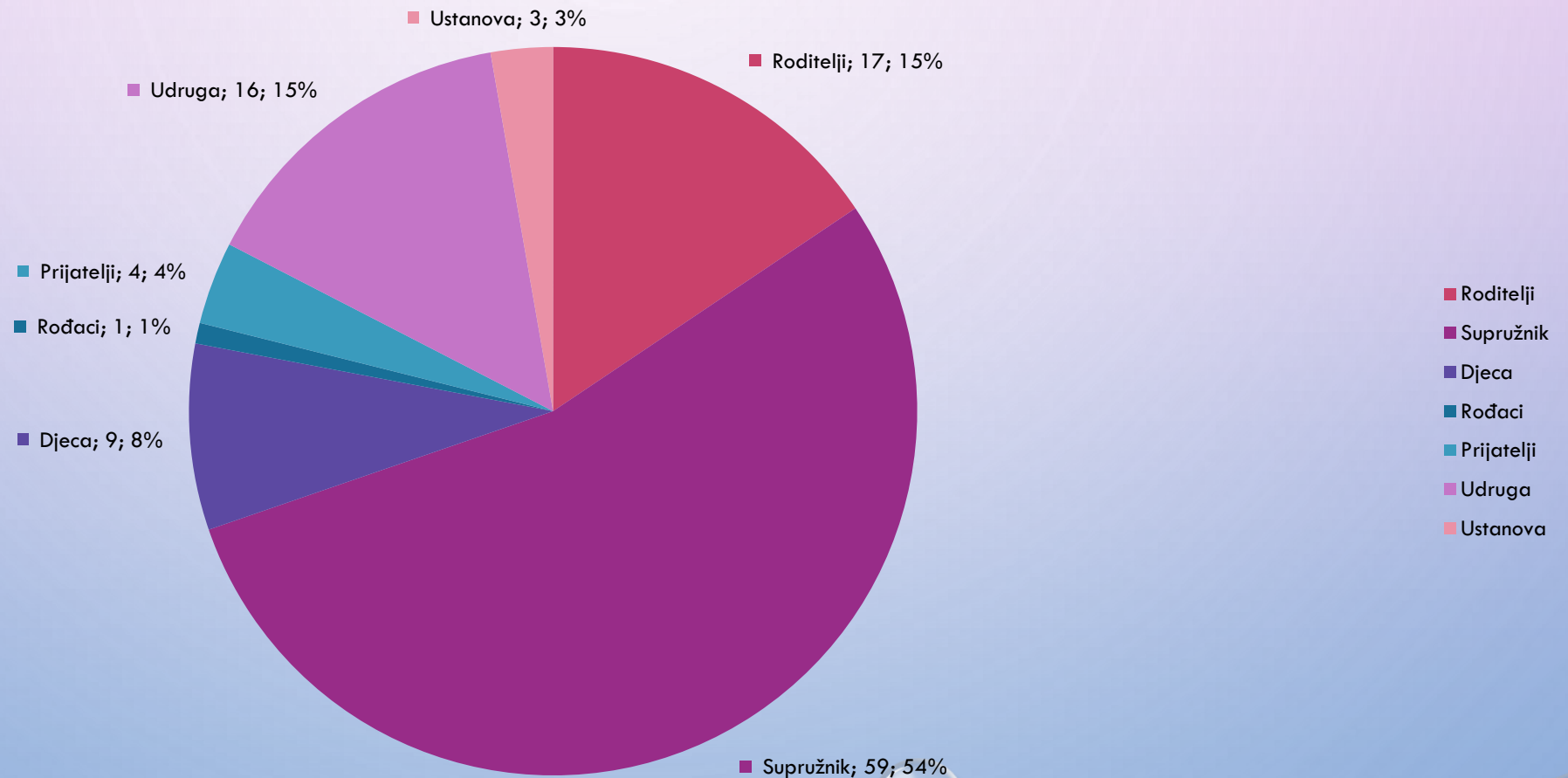
Pitanje: Koliko ste zadovoljni informiranošću o pravima osoba s invaliditetom?

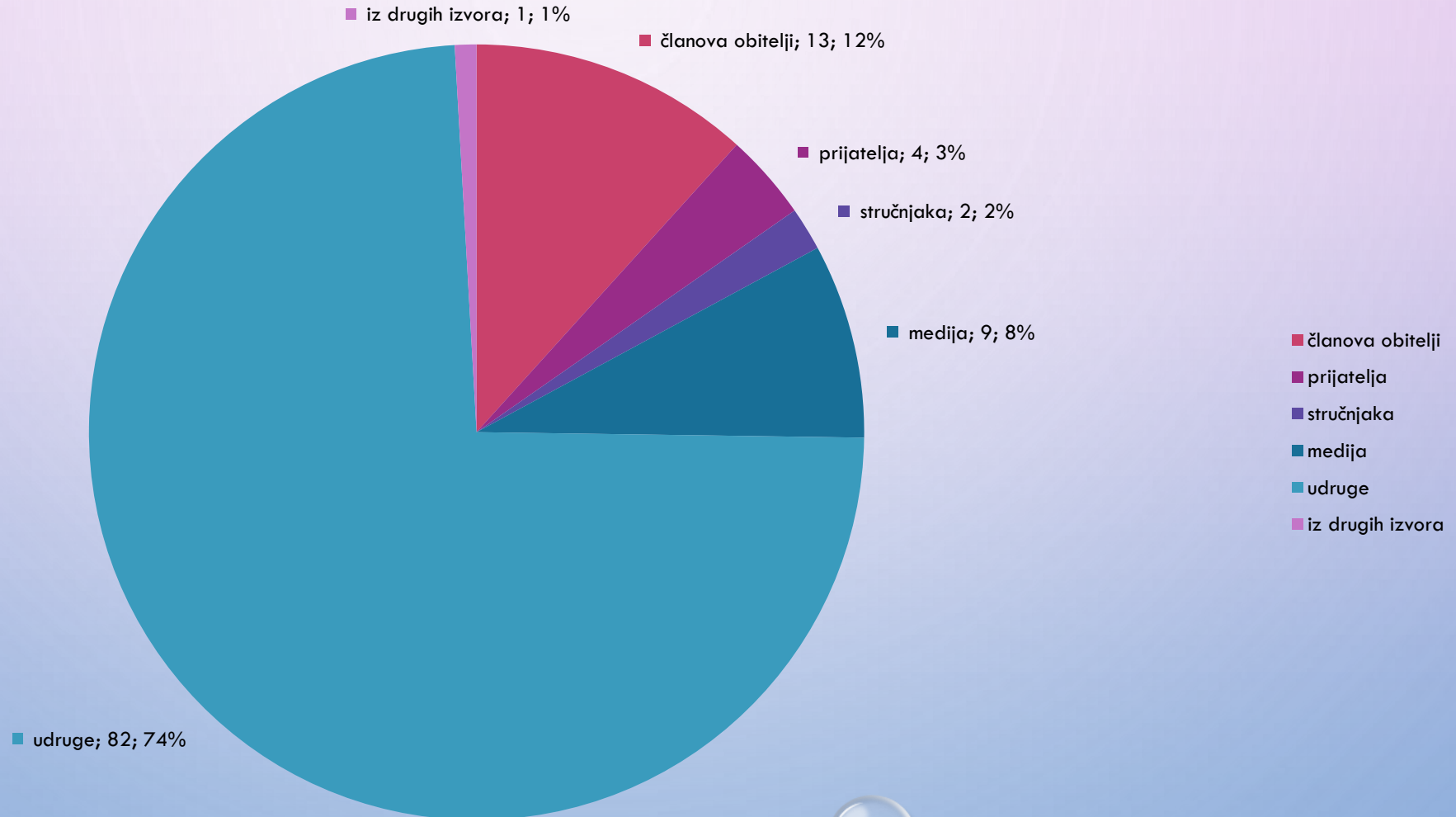
Pitanje: Pružaju li državne institucije dovoljno informacija o pravima osoba s invaliditetom i načinu njihova ostvarivanja?

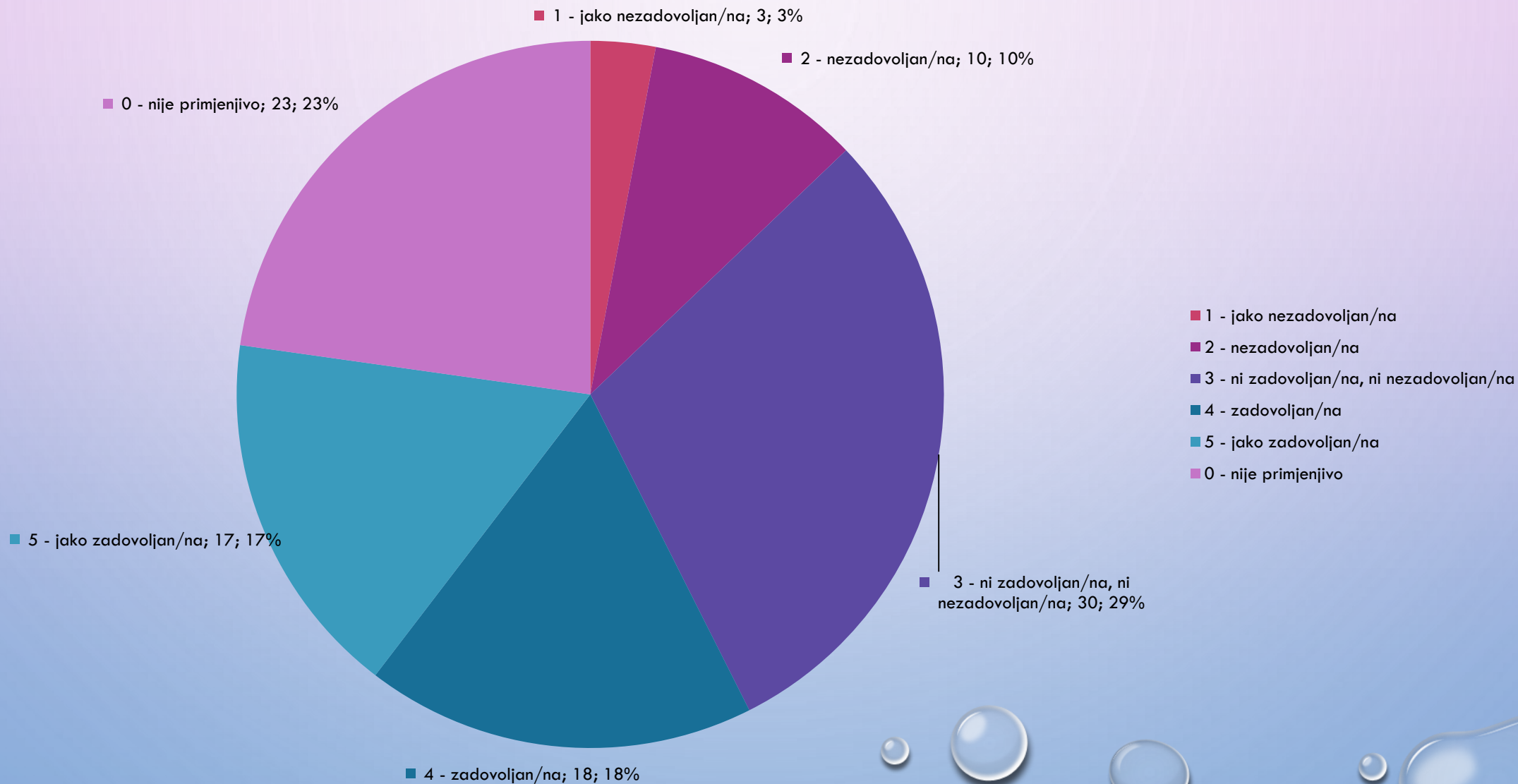
Pitanje: Tko Vam je bio od najveće pomoći prilikom suočavanja sa zadobivenim invaliditetom?

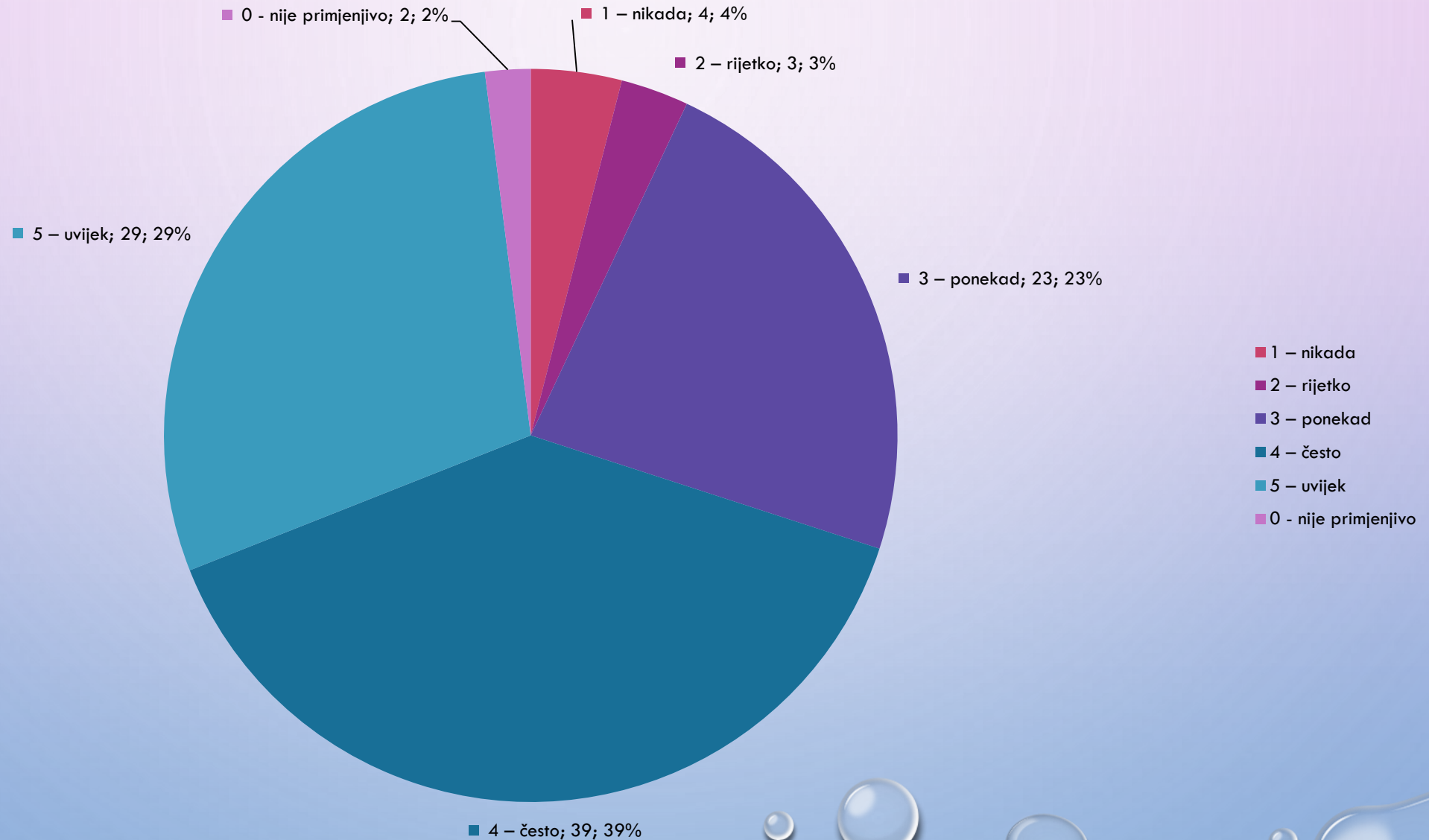
Pitanje: Od koga najčešće dobivate potrebne informacije o oblicima pomoći iz socijalne i zdravstvene skrbi, mirovinskog osiguranja, pravosuđa...

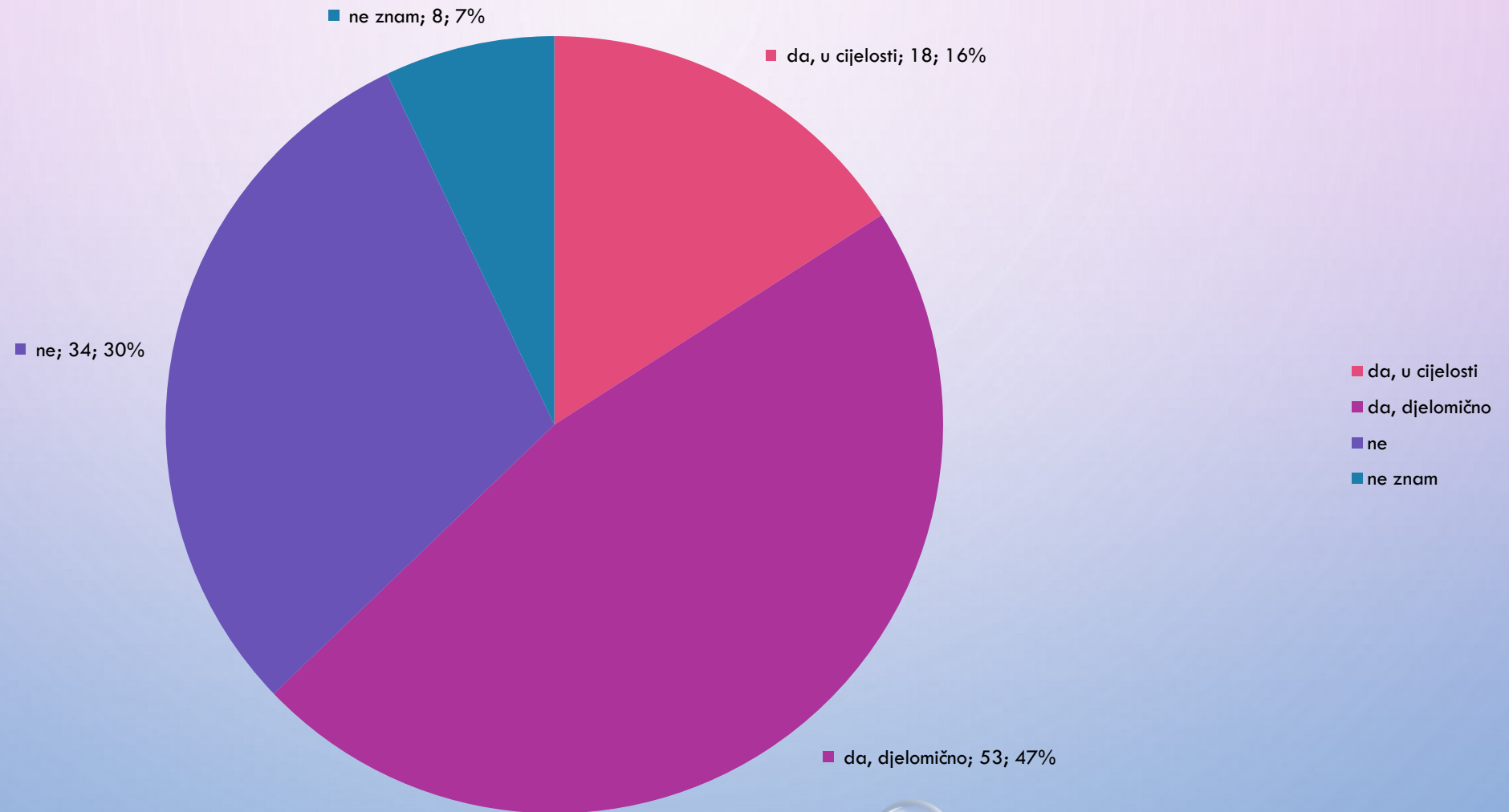
Pitanje: Koliko ste zadovoljni podrškom neprofitnih organizacija u svakodnevnom životu?

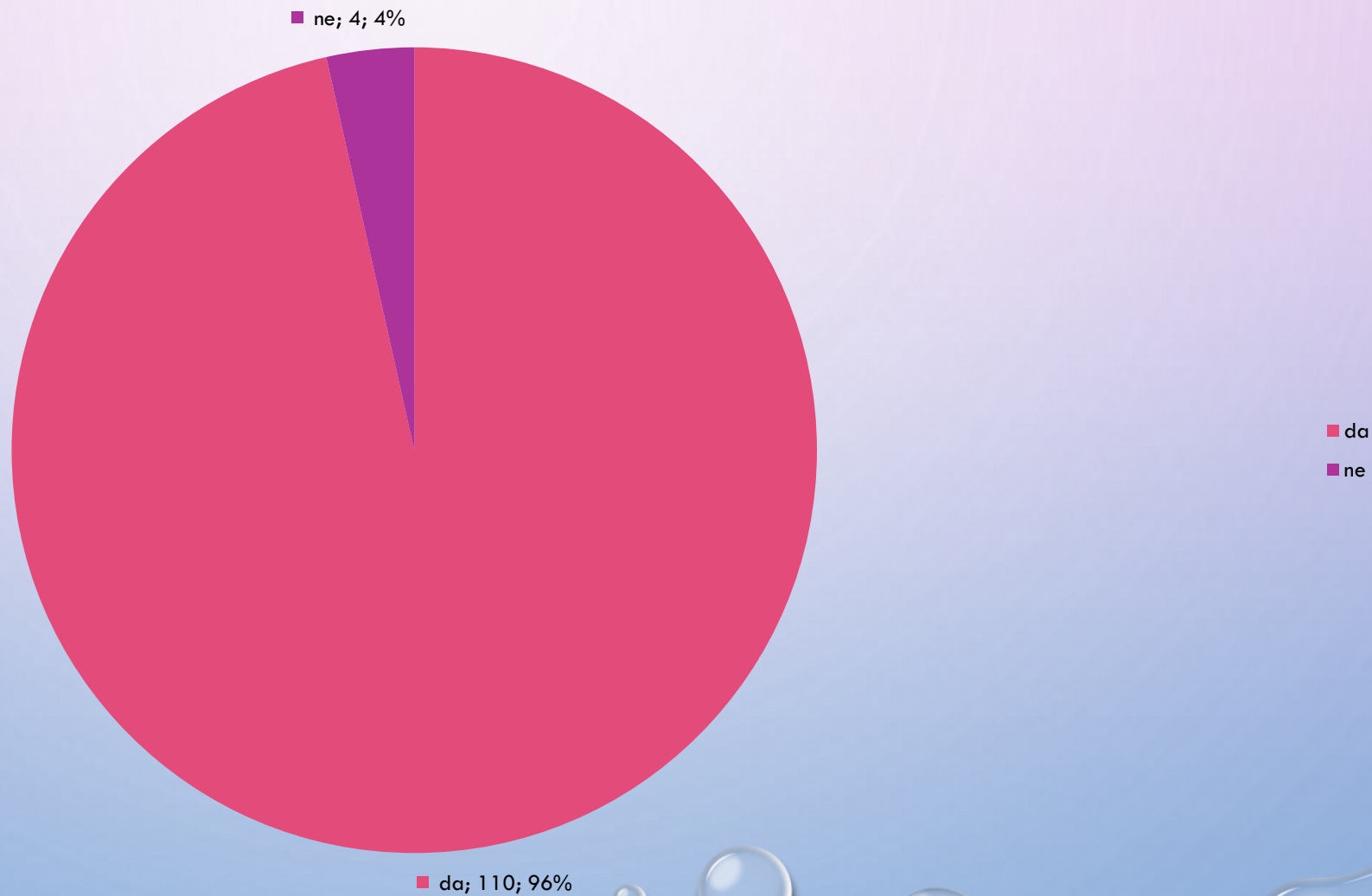
Pitanje: Koliko često najveću potporu u kriznim situacijama nalazite u udrugama osoba s invaliditetom?

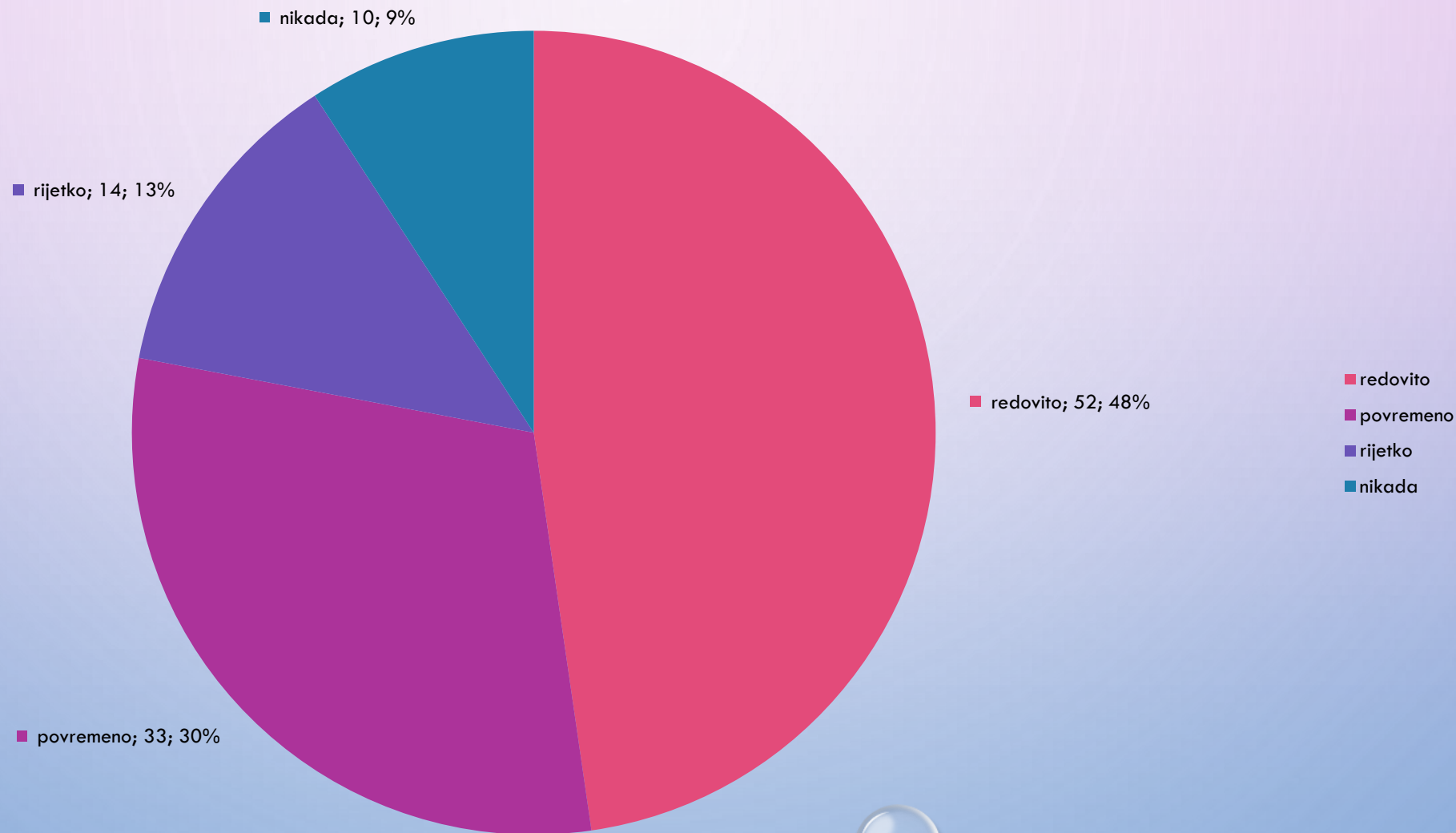
Pitanje: Smatrate li se aktivnim članom lokalne zajednice?

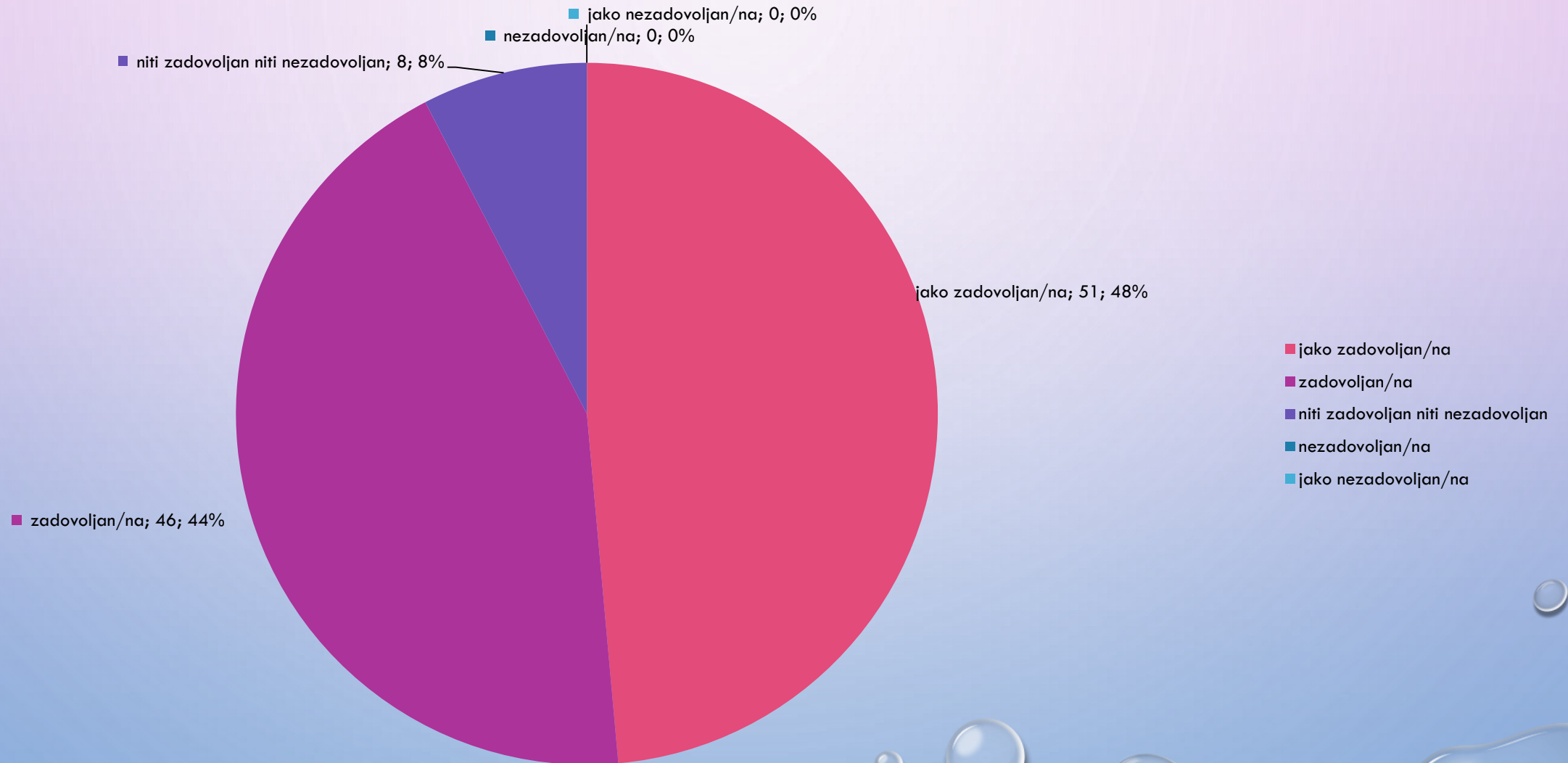
Sudjelujete li u životu lokalne zajednice kao član udruge osoba s invaliditetom?

Koliko često sudjelujete u radu udruge?

Pitanje: Ako ste član udruge osoba s invaliditetom, koliko ste zadovoljni njezinim radom?

ZAKLJUČAK

Udruge osoba s invaliditetom u sektoru civilnog društva specifične su prvenstveno po tome što najčešće predstavljaju nužnost za osobe s invaliditetom. Njihova je uloga od iznimnog značaja prvenstveno u zastupanju interesa i prava osoba s invaliditetom. Udruge osoba s invaliditetom imaju savjetodavnu ulogu i pružaju podršku u prilagodbi osobama s invaliditetom na novonastale životne okolnosti, te pozitivno utječu na podizanje kvalitete življenja. One predstavljaju važan čimbenik u procesu rehabilitacije osoba s invaliditetom i imaju značajnu ulogu u kreiranju socijalnih politika. Kako udruge na lokalnom nivou koje se bave konkretnim životnim problemima osoba s invaliditetom isto tako značajne su i one na državnom nivou koje lokalne inicijative uobličuju u konkretne propise. Iako je iz prakse jasno vidljiva uloga udruga osoba s invaliditetom, posebno osobama s invaliditetom, nažalost, vrlo je mali broj provedenih istraživanja kojima bi se dobila prava slika i uvid u značaj uloga udruga osoba s invaliditetom za pojedince i društvo općenito.

REZULTATI DOBIVENI PROVEDBOM ANKETNIH UPITNIKA MOGU POSLUŽITI KAO DOKAZ NA KOJEM SE MOGU BAZIRATI SMJERNICE ZA IZRADU JAVNIH POLITIKA.

LITERATURA

- VUJEVIĆ, M. UVOĐENJE U ZNANSTVENI RAD U PODRUČJU DRUŠTVENIH ZNANOSTI, INFORMATOR, ZAGREB, 1983.
- ZELENIKA R. METODOLOGIJA I TEHNOLOGIJA IZRADE ZNANSTVENOG I STRUČNOG DIJELA, RIJEKA: EKONOMSKI FAKULTET U RIJECI, 2000.
- HARALAMBOS, M., HOLBORN, M. SOCIOLOGIJA, GOLDEN MARKETING, ZAGREB, 2002.

The background features a light purple-to-blue gradient. Scattered throughout are several realistic water droplets of various sizes, some with highlights and shadows. In the center, there is a faint, large, light-colored circular graphic that resembles a stylized sun or a lens flare.

HVALA NA PAŽNJI!

Zagreb, 31. svibanj 2022. godine